

Strategija odnosa s javnošću u razvoju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji za razdoblje od 2015. - 2018. godine

Nositelj: Regionalni centar čistog okoliša d.o.o.

Konačna verzija

Odobrila:

Daria Mateljak, direktorica za Hrvatsku

Split, rujan 2015.

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Obveza uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj
3. Nadležnosti u gospodarenju otpadom
4. Razvoj CSGO u Republici Hrvatskoj do danas
5. Stanje gospodarenja otpadom u SDŽ
6. Priprema Projekta cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ
  - 6.1. Ciljevi projekta
  - 6.2. Centar za gospodarenje otpadom
  - 6.3. Regionalni centra čistog okoliša d.o.o.
  - 6.4. Stručna utemeljenost pripreme i provedbe projekta
  - 6.5. Predviđanja mogućeg scenarija i odgovor RCČO
7. Situacijska analiza u području edukacije i informiranja u SDŽ
8. Zadaci Strategije odnosa s javnošću u razvoju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ
9. Dinamika provedbe Strategije u razdoblju 2015.-2018. godine
10. SWOT analiza
11. Analiza otvorenih pitanja
  - 11.1. Dionici
12. Temeljni pristup informiranju javnosti
13. Projektni i komunikacijski ciljevi i područja aktivnosti
14. Poruke i argumentacija
15. Krizne situacije i krizno komuniciranje
16. Mjerenje i evaluacija

1. Uvod

Gospodarenje otpadom jedno je od najvažnijih civilizacijskih pitanja, ali i sve važnije ekonomsko pitanje, posebno u smislu očuvanja prirodnih resursa te u upravljanju troškovima zaštite okoliša.

Hrvatska je kroz proces pristupanja Europskoj uniji uskladila svoje zakonodavstvo s njenom pravnom stečevinom. Kad je riječ o gospodarenju otpadom, Okvirna direktiva o otpadu¹ (2008/98/EC) određuje osnovne koncepte i definicije u području upravljanja otpadom, uključujući i definicije otpada, recikliranja i oporabe. U svrhu sprječavanja nastanka otpada te primjene propisa i politike gospodarenja otpadom uvodi se primjena reda prvenstva gospodarenja otpadom: sprječavanje nastanka otpada, priprema za ponovnu uporabu, recikliranje, drugi postupci oporabe npr. energetska oporaba i zbrinjavanje otpada. Direktiva o otpadu u dijelu koji se odnosi na komunalni otpad određuje da države članice do 2015. moraju organizirati pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje otpadnih materijala: papira, metala, stakla i plastike iz kućanstava, a po mogućnosti i iz drugih izvora ako su ti tokovi otpada slični otpadu iz kućanstva, a do 1. siječnja 2020. godine izdvajanje u minimalnom udjelu od 50 posto mase proizvedenog otpada te osigurati pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje i drugu materijalnu oporabu neopasnog građevinskog otpada u minimalnom udjelu od 70 posto mase otpada. Direktiva Vijeća 1999/31/EZ o odlaganju otpada ograničava odlaganje najveće dopuštene mase biorazgradivog otpada kao i najveće dopuštene mase otpada koje se godišnje smiju odložiti na svim odlagalištima u Republici Hrvatskoj te se nakon 31.12.2018. zabranjuje odlaganje neobrađenog otpada na neusklađenim odlagalištima. Sva odlagališta i neusklađena odlagališta se moraju sanirati i zatvoriti te sanirati „crne točke“.

Pristupanjem u članstvo Europske unije Republika Hrvatska je preuzela mnoge obveze čija će se realizacija pratiti temeljem Odluke Komisije 2011/753/EU o uspostavi pravila i metoda izračuna za provjeru poštivanja ciljeva iz članka 11(2) Direktive 2008/98/EC. Za utvrđeni podbačaj u ostvarivanju ciljeva Europska unija ima pravo državi članici obračunavati i naplaćivati financijsku kaznu (penale) sve do ispunjenja ciljeva. Republika Hrvatska bi se tako mogla po prvi puta u svojoj povijesti naći u situaciji da odgovara za neprovedbu vlastitih propisa, strategija i planova u području gospodarenja otpadom. Iako je najnovijim izmjenama Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. optimiziran broj regionalnih i županijskih CGO, rokovi i zahtjevi posebno u segmentu uvođenja sustava odvojenog sakupljanja otpada ili sustava primarne selekcije komunalnog otpada (člankom 55. Zakona o održivom gospodarenju otpadom propisana je obaveza Republike Hrvatske da do 1.1.2020. putem nadležnih tijela osigura pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje papira, metala, plastike i stakla iz kućanstava, a po mogućnosti i drugih izvora, u minimalnom udjelu od 50% mase otpada) upućuju na svu težinu izazova, ne samo zbog izbjegavanja plaćanja penala već i zbog sve jače svijesti o potrebi podizanja standarda zaštite okoliša u Hrvatskoj. Sve ovo tražit će usku suradnju među svim nadležnim tijelima na nacionalnoj i lokalnoj razini, u okruženju uglavnom negativnih stavova pojedinih

---

¹ http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hr/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.4.7.htm

skupina javnosti vezano uz svrhovitost i opravdanost izgradnje CGO i njihovoj izgradnji na pojedinim lokacijama, kao i nedovoljno razvijenih praksi odvajanja otpada.

2. Obveza uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj

Provedbom spomenutih, kao i ostalih Direktiva EU koje reguliraju područje gospodarenja otpadom, mora se uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (CGO) do kraja 2018., a način izgradnje ovog sustava definiran je Strategijom gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2005.-2025. godine, Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2007.-2015. (NN 85/07, 123/10, 31/11, 46/15) te Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13). Ovim je dokumentima definiran okvir za uspostavu sustava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

U pogledu gospodarenja komunalnim otpadom osnovu za razvoj sustava čini organizacija odvojenog sakupljanja komunalnog otpada (papir, metal, staklo, plastika, tekstil, biorazgradivi otpad, miješani komunalni otpad, glomazni otpad), obrada biorazgradivog otpada u kompostanama ili drugim građevinama, prijevoz ostatka nerazvrstanog miješanog komunalnog otpada (MKO) u županijski ili regionalni centar za gospodarenje otpadom (CGO) izravno ili preko pretovarnih stanica (PS), obrada otpada u CGO radi izdvajanja iskoristivog dijela otpada za materijalnu i/ili energetska oporabu, odlaganje stabiliziranog/inertiziranog neiskoristivog otpada na uređeno odlagalište. Kad se u županiji/regiji izgradi CGO, uz provedbu obveze obrade otpada stupa na snagu zabrana korištenja svih postojećih neusklađenih odlagališta izvan CGO te se pristupa njihovoj sanaciji i zatvaranju. Sve spomenute građevine predstavljaju infrastrukturu za gospodarenje otpadom, a njena je izgradnja preduvjet za provedbu navedenih aktivnosti.

Pored ostvarenja fizičkih preduvjeta – organizacije odvojenog sakupljanja otpada, izgradnje infrastrukture za gospodarenje otpadom - nužno je provođenje organizirane edukacije i informiranja o nadležnostima, odgovornostima i ulogama u razvoju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Radi stimulacije smanjivanja količine otpada koji nastaje i koji se predaje u sustav, treba uvesti stimulatívni sustav naplate za usluge gospodarenja otpadom proporcionalno uzrokovanom onečišćenju, prema količini predanog otpada (po principu „onečišćivač plaća“). Skladnim djelovanjem svih dijelova sustava podiže se razina zaštite okoliša i ljudskog zdravlja na najvišu razinu.

3. Nadležnosti u gospodarenju otpadom

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, gospodarenje otpadom je od interesa za Republiku Hrvatsku, a jednako tako je to građenje građevina za gospodarenje otpadom. Kategorije građevina za gospodarenje otpadom u smislu dokumenata prostornog uređenja su građevine za gospodarenje otpadom od državnog, županijskog odnosno lokalnog značaja. Centar za gospodarenje otpadom (CGO) je građevina za gospodarenje otpadom od državnog značaja, a građevine za gospodarenje otpadom od lokalnog značaja su npr.

reciklažno dvorište, građevina za obradu biorazgradivog otpada (kompostana), pretovarna stanica i druge.

Jedinica lokalne samouprave (JLS) dužna je na svom području osigurati provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom, posebno:

- Javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada s ciljem kompostiranja, digestije ili energetske uporabe otpada,
- Odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada
- Provedbu PGO RH,
- Provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području itd.

JLS izvršava obvezu odvojenog prikupljanja navedenih vrsta otpada na način da osigura funkcioniranje reciklažnih dvorišta, postavljanje spremnika na javnoj površini, uslugu prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada itd., a o svom je trošku na odgovarajući način dužna osigurati provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom na svojem području, osobito javne tribine, informativne publikacije o gospodarenju otpadom i objavu specijaliziranih priloga u medijima.

Djelatnost i poslove vezane za centar za gospodarenje otpadom obavlja trgovačko društvo u vlasništvu jedinice područne (regionalne) samouprave i/ili jedinice lokalne samouprave. Ovi poslovi se odvijaju kroz više životnih faza projekta: od pripreme projekta, preko izgradnje građevina do upravljanja njegovim radom tijekom 25 godina.

4. Razvoj CSGO u Republici Hrvatskoj do danas

Pripremno razdoblje za uspostavu CSGO započelo je 2004. godine donošenjem cjelovitog zakonskog i provedbenog okvira čime se, kako stoji u PGO RH, planiralo postići sljedeće:

- Uspostava sustava gospodarenja otpadom u svakoj županiji po regionalnom/županijskom konceptu,
- Povećanje udjela odvojeno prikupljanog otpada,
- Recikliranje i ponovna uporaba otpada,
- Prethodna obrada prije konačnog odlaganja,
- Smanjenje udjela biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu,
- Izdvajanje goriva iz otpada (GIO),
- Smanjenje količina otpada koje se odlažu na odlagalištima,
- Smanjivanje štetnih utjecaja otpada na okoliš,
- Samoodrživo financiranje sustava gospodarenja otpadom.

Nedostatak sredstava za izgradnju ovako visokostandardiziranog sustava gospodarenja otpadom premošćuje se osiguranjem sredstava iz raznih izvora: predpristupnih fondova Europske unije (EU) kao što su ISPA i IPA te kasnije Strukturnih instrumenata (Kohezijskog fonda) i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Ova su sredstva dostupna Republici Hrvatskoj za korištenje u okviru Operativnih programa Zaštita okoliša/Konkurentnost i kohezija uz udio sufinanciranja i do 90%. Osiguranje preostalog

udjela trebalo je jedinicama lokalne uprave i regionalne (područne) samouprave značajno olakšati izvršenje obveza.

Sve navedeno trebalo je tijekom višegodišnjeg razdoblja rezultirati dostizanjem planirane razine zaštite okoliša do kraja 2018. godine, no malo se toga u stvarnosti odvijalo u skladu s prvotnim planovima. Današnji pokazatelji uspješnosti upozoravaju da je ostvarenje zacrtanih ciljeva vezano uz izgradnju CGO do zadanog roka, kraja 2018. odnosno 1.1. 2019. vrlo upitno. Do kraja 2015. očekuje se početak rada CGO Marišćina i eventualno ŽCGO Kaštijun, dok su ostali CGO u fazi ili raspisivanja natječaja za projektiranje i izbor izvođača radova ili izrade projektne dokumentacije. Ni u segmentu odvojenog sakupljanja otpada, gdje se traži minimalni udio od 50% odvojeno sakupljenog papira, stakla, plastike i stakla iz kućanstava, a po mogućnosti i iz drugih izvora do 1.1.2020. situacija nije mnogo bolja. Eurostat (2014.) izvještaj za EU28 upućuje da je 2012. Hrvatska odlagala 85% neobrađenog komunalnog otpada na odlagalištima, odnosno u Izvješću o komunalnom otpadu za 2012. godinu Agencija za zaštitu okoliša navodi kako je udio komunalnog otpada upućenog na uporabu iznosio ukupno 14,7%. Ovako slabi rezultati posljedica niza različitih razloga, od poticanja provedbe, odnosno sankcioniranja neprovedbe propisa, do nedovoljnog ulaganja u infrastrukturu te aktivnog i pravovremenog pronalaženja rješenja za uočene probleme u praksi (pitanje tržišta odvojeno sakupljenog otpada, pitanje korištenja goriva iz otpada...). Osim toga, država je propustila uspostaviti sustav odgoja i obrazovanja za okoliš izradom Nacionalnog plana odgoja i obrazovanja za okoliš te komunikacijsku strategiju, a zatim njihovom provedbom kroz institucionalne i izvaninstitucionalne okvire potaknuti i osposobiti dionike za aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša. Komunikacija usmjerena na gospodarenje otpadom tako je svedena na povremenu i *ad hoc* objavu nedovoljno jasnih informacija o svim zahtjevima i elementima cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, a posebno o hijerarhiji gospodarenja otpadom, što je u javnosti izazvalo zbnjenost i strah, a zatim u konačnici i nepovjerenje prema nadležnim tijelima da su u stanju donositi i provoditi odluke, a pritom omogućiti različitim skupinama javnosti da kvalitetno sudjeluju u odlučivanju o pitanjima gospodarenja otpadom i zaštite okoliša. Ovo se nepovjerenje protegnulo i na stručnjake koji su sudjelovali u pripremi stručnih podloga za donošene odluke, zbog čega su između ostalog, pojedine skupine javnosti, posegnule za različitim alternativnim izvorima informacija, često upitnog stručnog (znanstvenog) utemeljenja, ali i za informacijama pojedinih sveučilišnih profesora koji su iskazali snažno protivljenje konceptu gospodarenja otpadom definiranim propisima, strategijama i planovima. U ovom trenutku se u Hrvatskoj susrećemo s dva fenomena, jednim koji je zbog nedostatka redovite i planske komunikacije s različitim skupinama javnosti doveo je do jačanja stava protiv koncepta gospodarenja otpadom predviđenog Strategijom i Planom gospodarenja otpadom RH te drugim koji je vezan u protivljenje jednog dijela lokalnih zajednica smještaju pojedinih građevina za gospodarenje otpadom na pojedinim lokacijama (CGO, reciklažna dvorišta, kompostane..). Prvi fenomen se također vezuje uz pojavu zagovaranja koncepta Ekološki zasnovanog sustava gospodarenja otpadom, odnosno koncept „nula otpada“.

Ovako oprečni stavovi doprinose oblikovanju okruženja nepovjerenja i problematiziranja svakog pojedinog aspekta uvođenja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Upravo zato se pokazuje važnost sustavno osmišljenih komunikacijskih aktivnosti u uvođenju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, a posebno u svim fazama izgradnje županijskih

i/ili regionalnih centara za gospodarenje otpadom. Većinu ovih projekata prati niz nikad uspješno zaključenih otvorenih pitanja: od odabira lokacija, smještaja u vodozaštitnim zonama ili u blizini naseljenih mjesta, načelnog stava lokalnih zajednica da su centri potrebni, ali u pravilu na nekoj drugoj lokaciji, odabira tehnologije centara. Kako je javnost dobivala informacije rijetko ili iznimno pravovremeno, otvorio se prostor za 'konceptualni' sukob u okviru kojeg se zagovaranjem koncepta „nula otpada“ i selektivnim tumačenjem pojedinih novih politika EU vezano uz gospodarenje otpada nastoji zaustaviti izgradnja CGO na pojedinim lokacijama. Ovo nije jedina dimenzija ovog sukoba, ali svakako ima važno mjesto i ulogu.

5. Stanje gospodarenja otpadom u SDŽ

Stanje u Splitsko-dalmatinskoj županiji (SDŽ) u svakom pogledu je preslika prosječnog stanja u Republici Hrvatskoj. SDŽ je donijela Plan gospodarenja otpadom 2008. godine i u njemu prikazala plan uspostave CSGO u SDŽ. Plan sadrži kvalitativne i kvantitativne pokazatelje te rokove za izvršenje pojedinih obveza, a sustav, temeljem provedenih istraživanja u 2014. i 2015. godini ukratko izgleda ovako:

- Organizacija sakupljanja i odvoza miješanog komunalnog otpada. Organiziranim sakupljanjem otpada obuhvaćeno je preko 99% teritorija odnosno stanovništva. Učestalost sakupljanja miješanog komunalnog otpada usklađena je s potrebama, što znači da se povećanu ljetnu proizvodnju otpada uspješno kompenzira povećanim brojem odvoza uz dovoljnu opremljenost vozilima.
- Opremljenost posudama za odlaganje otpada. Ni u jednom području županije nije zabilježen dovoljan broj posuda za odvojeno odlaganje papira, metala, plastike, stakla, tekstila, nedostaju posude za odlaganje biootpada, a sakupljanje glomaznog otpada je i dalje problematično.
- Odvajanje otpada na mjestu nastanka. Rezultati odvajanja otpada na mjestu nastanka od 1,1% u SDŽ proporcionalni su opremljenosti za ovu aktivnost. U prilog ovim podacima govori i utvrđeni sastav otpada (analize provedene u ljeto i jesen 2014. godine), koji pokazuje da se u miješanom komunalnom otpadu koji se trajno odlaže na odlagalištima nalazi veliki udio otpada pogodnog za ponovnu uporabu, recikliranje i uporabu.
- Infrastruktura za gospodarenje otpadom. Plan gospodarenja otpadom SDŽ predvidio je primjerice da će u županiji biti izgrađeno 16 reciklažnih dvorišta i 16 malih kompostana, no od plana se nije daleko odmaknulo. Do sada je uspostavljeno xy reciklažnih dvorišta, a primjer reciklažnog dvorišta uz odlagalište Karepovac pokazuje da je njegovom uspostavom više zadovoljena forma nego svrsishodnost, s obzirom da je udaljeno od većine naselja i zbog toga slabo korišteno. Također do sada nije izgrađena ni jedna kompostana niti je uspostavljeno odvojeno sakupljanje i obrada biorazgradivog otpada. CGO nije izgrađen, nego je još uvijek u tijeku priprema tehničke dokumentacije za njegovu

izgradnju pa se obrada miješanog komunalnog otpada prije odlaganja ne obavlja, nego se odlaže neobrađeni otpad. Ukratko, infrastruktura za gospodarenje otpadom u SDŽ nije izgrađena sukladno Planu, niti u skladu s kasnije donesenim ZOGO koji nalaže osiguranje veće dostupnosti infrastrukture približavanjem korisnicima.

- Administrativni kapaciteti JLS. Činjenica je da za obavljanje poslova gospodarenja otpadom u RH ne postoji formalno obrazovanje, a neformalno još uvijek nije široko zastupljeno. Na razini JLS pitanja gospodarenja otpadom uvijek su se rješavala nesustavno. Zbog toga što nije razvijen administrativni kapacitet za provedbu ovih poslova sukladno zakonu, ne postoji politička volja i snaga na razini donositelja odluka o provedbi svih potrebnih aktivnosti na području gospodarenja otpadom. Prešutno se čeka da netko drugi obavi posao ili nada da ništa neće poći po zlu.
- Poduzetništvo. Budući da je odvajanje otpada na mjestu nastanka vrlo slabo zastupljeno, poduzetništvo nije iskazalo značajniji interes za preuzimanje čistog izdvojenog otpada zbog malih količina otpada i velike udaljenosti od sjedišta. Taj je problem naročito zastupljen na otocima, ali i u Dalmatinskoj zagori.
- Stanovništvo/proizvođači otpada. Nedostatak posuda i infrastrukture za gospodarenje otpadom te tarifnog sustava koji se ne zasniva na naplati po količini predanog otpada ne potiče proizvođače otpada na odvajanje otpada i smanjivanje količine, a nisu niti dovoljno educirani (drugo uvjetuje prvo), ili to jesu, ali nemaju mogućnosti to znanje primijeniti.
- Odlaganje otpada na divljim odlagalištima. Usprkos dobro organiziranom i redovitom sakupljanju miješanog komunalnog otpada, još je uvijek zastupljeno nekontrolirano odlaganje otpada u okoliš najvećim dijelom kad se radi o glomaznom otpadu, otpadu iz uzgoja životinja, odbačenim dijelovima automobila i kućanskih aparata, naročito u ruralnim dijelovima županije. Brojna divlja odlagališta su čak i višekratno sanirana, ali ova vrsta odlaganja otpada nije iskorijenjena: ponavlja se na istim mjestima ili se otvaraju nova. Može se reći da se količina otpada na njima vremenom smanjuje, ali je taj način ponašanja ipak još uvijek značajno zastupljen.
- Sanacija odlagališta. Gotovo sav proizvedeni otpad danas se odlaže na 15 neusklađenih odlagališta, dok ih je deset zatvoreno i sanirano. Na tih 15 lokacija postojala je mogućnost sanacije odlagališta s nastavkom rada do otvaranja CGO, ali to JLS nisu provele. Tako će sva aktivna odlagališta biti u eksploataciji sve dok se ne izgradi CGO i tek će se tada pristupiti njihovoj sanaciji i zatvaranju.
- Županija. SDŽ je odabrala lokaciju za izgradnju CGO i provela postupak Procjene utjecaja na okoliš (2006.), a 2005. osnovala trgovačko društvo Regionalni centar čistog okoliša d.o.o. koje je zaduženo za pripremu projekta izgradnje CGO i upravljanje izgrađenim sustavom. Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (ZOGO), više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može sporazumno osigurati zajedničku provedbu mjera gospodarenja otpadom, što se u slučaju primjene na CGO u SDŽ odnosi na 55 JLS koje su sa SDŽ potpisale ugovor o pružanju usluga gospodarenja otpadom u sklopu županijskog CGO.

- Regionalni centar čistog okoliša d.o.o. Interese Županije koji se odnose na izgradnju i upravljanje infrastrukturom za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom zastupa trgovačko društvo Regionalni centar čistog okoliša d.o.o. u vlasništvu SDŽ (100%). Ovo trgovačko društvo provodi postupak javne nabave, ugovara izradu tehničke dokumentacije, provedbu istražnih radova, osigurava sredstva za izgradnju CGO i PS, ugovara izvođača radova, vodi gradnju i kasnije upravlja izgrađenom infrastrukturom u razdoblju od 25 godina. Sklapanjem ugovora s Fondom, Županija i tvrtka su osigurale sredstva za izradu dokumentacije temeljem kojega je tvrtka sklopila ugovore s izvođačima o izradi projektne i tehničke dokumentacije. Za izgradnju CGO i pretovarnih stanica (PS) osigurana su sredstva u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Postupak izrade tehničke dokumentacije je u tijeku, a hodogram predviđenih aktivnosti priložen je dalje u tekstu.
- Edukacija i informiranje o gospodarenju otpadom u SDŽ. Informiranje i edukacija stanovništva i gospodarskih subjekata o gospodarenju otpadom nisu se planski i sustavno provodili. Nacionalna strategija iz ovog područja nije donesena, niti su donijete strategije na razini JLS pa se ove aktivnosti odvijaju tek prigodno odnosno povremeno. U SDŽ su ove aktivnosti prije svega rezultat djelovanja pojedinih udruga, komunalnih tvrtki, eko-škola i sličnih inicijativa koje se provode organiziranjem pojedinih aktivnosti čišćenja okoliša i sl. Kako JLS nisu osigurale potrebnu infrastrukturu za gospodarenje otpadom niti organizaciju odvojenog sakupljanja otpada, bilo je nemoguće provoditi ovu vrstu sustavne edukacije. Nadalje, izbjegavanje pravovremenog informiranja javnosti, a zatim i spremnost i kapacitiranost za suočavanje sa suprotstavljenim stavovima javnosti vezano uz smještaj infrastrukture za gospodarenje otpadom jedan je najvećih višegodišnjih propusta lokalnih nadležnih tijela. Stoga su u prvi plan izbili stavovi pojedinih pojedinaca i skupina kojima se želi alarmirati javnost o potencijalnim opasnostima novog cjelovitog sustava gospodarenja otpada za zdravlje i okoliš. U tome su svakako značajnu ulogu odigrali mediji površnim i senzacionalističkim pristupom izvještavanju.

6. Priprema Projekta cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ

6.1. Ciljevi projekta

U skladu s dugoročnim ciljem postizanja cirkularne ekonomije, politika gospodarenja otpadom Europske unije teži smanjenju proizvodnje otpada i optimizaciji upotrebe otpada kao resursa. Ključni akteri koji implementiraju ovaj koncept su lokalne i regionalne uprave s obzirom da se gospodarenje otpadom nalazi u njihovoj nadležnosti. Izgradnja centara za gospodarenje otpadom preduvjet je uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Republika Hrvatska se obvezala smanjiti količinu otpada koju danas proizvodi, a nastalim otpadom gospodariti na održivi način. U takvim je uvjetima i SDŽ donijela plan za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom s centrom za gospodarenje otpadom kao glavnim ciljem plana.

Opći cilj ovoga projekta predstavlja **uspostava cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u županiji izgradnjom infrastrukture za gospodarenje otpadom na županijskoj razini – CGO u Općini Lećevica i šest pretovarnih stanica sa svrhom doprinosa zaštiti okoliša i ljudskog zdravlja.**

Projekt je usmjeren na ostvarenje:

- Smanjenja negativnog utjecaja na okoliš i ljudsko zdravlje uzrokovanog nastankom i gospodarenjem otpadom
- Smanjenja negativnog društvenog i ekonomskog utjecaja i maksimizacija društvenih i ekonomskih mogućnosti
- Sukladnosti s pravnim zahtjevima, ciljevima, principima i politikama Europske unije i nacionalnim pravnim i regulatornim okvirima.

Svi aspekti cjelovitog sustava predviđeni su i opisani u Studiji izvodivosti. Za jedan njegov dio, izgradnju CGO i PS, izrađuje se dokumentacija kojom će se ishoditi dozvole za gradnju i aplicirati za sredstva Europske unije i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za financiranje te izgradnje.

6.2. Centar za gospodarenje otpadom

CGO je sklop više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina i uređaja za obradu komunalnog otpada namijenjen zaprimanju, obradi i odlaganju obrađenog otpada koji potječe s područja svih JLS u SDŽ. Za pripremu projekta izgradnje CGO i PS potrebno je izraditi preko 70 dokumenata (studija, analiza, elaborata, projekata itd.) i provesti preko 20 složenih administrativnih procedura u hijerarhijski složenom sustavu kontrole kvalitete dokumenata za sufinanciranje od strane EU. Opisana infrastruktura mora biti izgrađena sukladno najvišim zahtjevima zaštite okoliša i ljudskog zdravlja.

6.3. Regionalni centar čistog okoliša d.o.o.

Tvrtka koja obavlja djelatnost i poslove vezane za centar za gospodarenje otpadom u SDŽ je Regionalni centar čistog okoliša d.o.o. (RCČO). Trenutno se tvrtka bavi pripremom dokumentacije za ishodište dozvola za gradnju i sredstava za sufinanciranje izgradnje, a u budućnosti će upravljati izgrađenom infrastrukturom.

Vizija: odgovorno upravljanje izgrađenom infrastrukturom za gospodarenje otpadom zasnovanom na najvišim standardima zaštite okoliša i ljudskog zdravlja i osiguravanje održivosti uspostavljenog cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Misija: izgraditi infrastrukturu za gospodarenje otpadom na županijskoj razini, centar za gospodarenje otpadom i pretovarne stanice. Osigurati da se gospodarenje otpadom primjenom najsuvremenijih tehnologija obrade otpada odvija uz maksimalnu zaštitu okoliša i ljudskog zdravlja. Osigurati pretpostavke da uspostavljeni sustav odgovara dugoročnim potrebama i mogućnostima stanovništva Splitsko-dalmatinske županije te da jamči njegovu

održivost. Edukacijom dionika omogućiti postizanje ciljeva projekta. Upravljati uspostavljenim sustavom na dobrobit današnjih i budućih generacija.

Glavni ciljevi tvrtke

Glavni ciljevi tvrtke proizlaze iz posebnih ciljeva projekta koji će se trajno ostvarivati uspostavom cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ:

- Doprinos postizanju minimalno 50% pripreme za ponovnu uporabu i reciklažu otpada do godine 2020.,
- Smanjenje količine otpada koja se odlaže,
- Doprinos smanjenju količine biorazgradivog otpada koji se odlaže na odlagalištima, smanjujući količinu biorazgradivog otpada do 2020. godine na 35% količine biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog 1997.,
- Smanjenje štetnog utjecaja otpada na okoliš,
- Doprinos u implementiranju planiranih mjera sprječavanja nastanka otpada,
- Doprinos smanjenju količine biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu,
- Uspostava održivog sustava gospodarenja komunalnim otpadom.

6.4. Stručna utemeljenost pripreme i provedbe projekta

U kreiranju sustava CSGO isprepliću se različite struke - ekonomsko-financijska, građevinska, arhitektonska, zaštita okoliša, hidrogeološka, geološka, komunikacijska itd., a djelatnost gospodarenja otpadom i projekcije poslovanja tvrtke RCČO u razdoblju od 25 godina objedinjeno su prikazane u opsežnoj Studiji izvedivosti. Ona je izrađena na temelju sveobuhvatno sagledanog stanja u SDŽ na temelju podataka iz raznih službenih izvora, uključujući i podatke sakupljene u komunalnim tvrtkama i JLS. Temeljem provedenih analiza i studija RCČO je stekao uvid u stanje sustava na lokalnoj razini danas i kako se on treba razvijati da bi se uspostavio cjeloviti i održivi sustav gospodarenja otpadom u SDŽ kojim će RCČO kasnije upravljati. On će biti nadležan za svakodnevnu dopremu otpada iz cijele županije u CGO na obradu i odlaganje obrađenog otpada, a cijena njegovih usluga će ovisiti o količini otpada. Visina ovih usluga izravno će utjecati na njihovu naplativost, a ona na održivost sustava.

RCČO će biti upravno i organizacijski osposobljen za odgovorno obavljanje ovih usluga i ostvarivanje svoje vizije i misije, ali će morati ulagati dodatan trud u aktivnosti poticanja JLS na izvršavanje njihovih obaveza, a ostalih dionika na aktivno sudjelovanje u izgradnji i učinkovitim funkcioniranju sustava gospodarenja otpadom.

6.5. Predviđanja mogućeg scenarija i odgovor RCČO

Gospodarenje otpadom je područje u kojemu ostvarenje obaveza preuzetih tijekom pregovora za članstvo u Europskoj uniji, kao i obaveza koje imamo kao članica, izravno ovisi o provedbi zakona na nižim razinama. Najviše gledajući:

- Obveza Županije je izgradnja infrastrukture za gospodarenja otpadom – CGO i PS radi zaštite okoliša i ljudskog zdravlja,
- Obveza 55 JLS u SDŽ je osigurati odvojeno sakupljanje otpada i izgraditi infrastrukturu za gospodarenje otpadom radi smanjenja količine otpada koji će preostajati za obradu i odlaganje u CGO kako bi ukupna cijena usluga gospodarenja otpadom najvišeg standarda bila prihvatljiva njegovim korisnicima.

Istraživanja provedena tijekom izrade Studije izvedivosti utvrdila su da JLS zapravo ne vide točno cilj kojemu trebaju težiti niti način na koji ga mogu ostvarivati pa je vjerojatnost da, nastavi li se tako, JLS u SDŽ neće pravovremeno postići zacrtane ciljeva i da će Europska unija imati osnove za obračun penala. S obzirom na takva saznanja, RCČO ima obvezu preuzeti ulogu snažnog koordinatora svih aktivnosti koje će pomoći u ostvarivanju njegove vizije, što će uključiti i proširenje prvotno zamišljenog djelokruga svojih komunikacijskih aktivnosti na edukaciju i informiranje kojima bi se osnažili nedostatni administrativni kapaciteti u JLS za provedbu zakona te omogućilo kvalitetno sudjelovanje javnosti u cjelokupnom procesu. Te će aktivnosti biti usmjerene na stjecanje „ekoloških znanja i vještina s ciljem povećanja razine svijesti svakog pojedinca za učinkovito sudjelovanje u provođenju sustava gospodarenja otpadom“.

7. Situacijska analiza u području edukacije i informiranja u SDŽ

Kako je ranije opisano država je propustila stvoriti strateški okvir za sustavnu edukaciju i izgradnju kapaciteta upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenja otpadom. Nadalje, nije donijela komunikacijsku strategiju zbog čega nije bilo transparentnog i pravovremenog informiranja, odnosno upoznavanje dionika s važnim pitanjima razvoja sustava, koje bi omogućilo razumijevanje vlastite uloge i odgovornosti za zaštitu okoliša, od stručnog utemeljenja odabira lokacija za gradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom, do koncepta gospodarenja otpadom i drugih važnih pitanja. To je s vremenom postajalo sve veći problem, jer se u javnosti počela buditi svijest o njejoj ulozi u donošenju odluka te nedostatku informacija i nedovoljnom uključivanju u procese odlučivanja. S obzirom na nedovoljno aktivan angažman tijela vlasti, posebno na lokalnoj razini, sve su češći, često i snažno emocionalno obojeni, istupi pojedinaca, udruga i pojedinih stručnjaka, koji se u nedostatku kompetentnih i pravovremenih reakcija, često u javnosti tumače kao vjerodostojni iskazi nepovjerenja u utemeljenost i pozitivne utjecaje uvođenja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

Svakako najistaknutiji primjer otpora dijela javnosti potječe iz vremena odabira lokacije za izgradnju CGO u općini Lećevica. Dio javnosti je naime, usprkos provedenim istraživanja i studijama koje su pokazale sukladnost s namjenom te jamstvo zaštite okoliša i izvorišta pitke vode, počeo relativizirati i osporavati lokaciju. Zanimljivo je da u slučaju ove lokacije ne protestiraju susjedi koji su istovremeno i vlasnici dijela parcela na lokaciji pa je izostao NIMBY stav, nego dio šire okolice iz susjedne županije, odnosno aktivisti koji promatraju potencijalni utjecaj na udaljena izvorišta pitke vode. Iz analize sakupljenih prigovora vidljivo je da te aktivističke skupine nisu uvijek do kraja upućene u mjere zaštite okoliša koje se provode prilikom izgradnje i rada građevina za gospodarenje otpadom i da njihova zabrinutost proizlazi i iz specifičnog tumačenja propisa. Lokacija za CGO je u međuvremenu službeno potvrđena,

međutim prijepori vezani uz izbor ove lokacije utječu i na izbor svih ostalih građevina čija se gradnja u bilo kojem dijelu SDZ tek planira.

Kad se radi o informacijama o cjelovitom sustavu gospodarenja otpadom, može se reći da ih je javnost u SDŽ dobivala rijetko i necjelovito pa ne vidi poveznicu između učinaka odvajanja otpada i razvoja reciklaže, odnosno „zelenog gospodarstva“, tarifnog sustava i naplate prema količini otpada, obrade otpada, sanacije odlagališta i ostalih dobrobiti sustava. Kao brojni primjeri pozitivne prakse, ali ograničenog dometa, ističu se akcije čišćenja okoliša, podmorja, izgradnje eko-vrtova, akcije sakupljanja otpadnog papira, tetrapak ambalaže, provedba kampanje za odgovorno ponašanje prema prirodi, aktivnosti za održivi svijet, eko-kvizova, čime se eko-škole i različite organizacije uključuju u podizanje svijesti svih generacija o odgovornom ponašanju prema prirodi. Njima se pridružuju, nažalost malobrojne komunalne tvrtke propagiranjem odvajanja otpada ne povezujući ovu akciju u cjelinu s redom prvenstva gospodarenja otpadom, odnosno uspostavom CSGO.

Nadalje, u sklopu Sveučilišta u Splitu postoje brojni fakulteti npr. Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju, Kemijsko-tehnološki fakultet, Prirodoslovno-matematički fakultet te Ekonomski fakultet sa sve više studijskih smjerova orijentiranih zaštiti okoliša i održivom razvoju, koji se također bave i provedbom analiza te izradom studija iz tog područja. Oni su svjesni da se problem otpada uvijek doživljava kao tuđi problem i da treba početi ukazivati na uloge i odgovornosti u sustavu. Želja im je otvoriti prostor za razmjenu ideja i diskusija i sudjelovati u rješavanju raznih aspekata pitanja održivog gospodarenja otpadom u SDŽ.

Paleta dionika projekta uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom je široka kao i potreba za sustavnim, pravovremenim informiranjem, ali i za istovremenom provedbom edukacije: jednima trebaju znanja, a drugima informacije kako bi dobili kompletnu sliku. Sustavno osmišljene komunikacijske aktivnosti stoga moraju se usmjeriti i biti prilagođene potrebama, razini svijesti i trenutno dostupnih informacija svake pojedine skupine: od nositelja vlasti u županiji, gradovima i općinama, korisnika usluga – članova domaćinstava, poslovnih prostora, članova raznih organizacija, oporabitelja, medija, obrazovnih ustanova itd., sve sastavnice ovoga sustava moraju postati dostupne svakoj skupini i pritom se treba rukovoditi primjerima dobre prakse i iskustvom stručnjaka za odnose s javnošću.

8. Zadaci Strategije odnosa s javnošću u razvoju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ

Prvenstveni zadatak ove Strategije je učiniti vidljivom obvezu uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u čijem se okviru odvija odvojeno sakupljanje otpada i izgradnja infrastrukture za gospodarenje otpadom. U prvi plan se mora staviti i pitanje nadležnosti za gospodarenje otpadom te odgovornost svih dionika u postizanju zadanih ciljeva. Nadalje, komunikacija mora omogućiti sve važne informacije o tehničkim zahtjevima koje moraju ispuniti građevine vezano uz zaštitu okoliša i zdravlja, iako ta komunikacija mora voditi računa i o različitim percepcijama rizika i prihvatljivosti utjecaja na okoliš i zdravlje. Objedinjavanje informacija o svim aspektima sustava mora pružiti uvid u dobrobiti uspostave ovoga sustava, od okolišnih do stvaranja uvjeta za razvoj „zelenog gospodarstva“ te ostvarenja osobnog interesa u

osobnog plaćanja niže cijene usluga. Javnost mora biti uključena u sve procedure donošenja odluka, od pripreme do realizacije.

Kvalitetna komunikacija je od velike važnosti, budući da samo odgovorni, otvoreni i (pro)aktivni pristup cjelokupnoj javnosti vodi napretku i odobravanju te iste javnosti. Takvim pristupom Strategija mora stvoriti osnovu za razumijevanje svih sastavnica CSGO, njihovog međusobnog odnosa i važnosti, i da se u konačnici počne stvarati povjerenje javnosti u institucije nadležne za provedbu zakona, što trenutno predstavlja najslabiju kariku.

Provedbom Strategije želi se postići:

- Potaknuti snažniju motivaciju nadležnih struktura za uspostavu sustava u okviru njihove nadležnosti i proizvođača otpada na izdvajanje otpada za reciklažu čime se može ublažiti rizik plaćanja penala za slučaj prekoračenja roka iz Direktiva o otpadu i o odlagalištima
- Razvoj svijesti o nadležnostima, odgovornostima, osobnim i nacionalnim interesima dionika u gospodarenju otpadom
- Povećanje razumijevanja utemeljenosti stručnih podloga za izbor lokacija za izgradnju građevina za gospodarenje otpadom
- Veće razumijevanje dobrobiti koje donosi uspostava CSGO u pogledu reda prvenstva gospodarenja otpadom, razvoja reciklaže – „zelene industrije“, odnosno „cirkularne ekonomije“
- Sustavno razotkrivanje dezinformacija o pogubnom utjecaju CGO na zdravlje ljudi i okoliš
- Povećanje razumijevanja ekonomske dimenzije CGO i isplativosti CGO
- Podrška drugim institucijama nadležnima za provedbu ZOGO u izgradnji povjerenja
- Ostvarivanje vizije tvrtke - dugoročno održivo funkcioniranje CGO.

Za izgradnju dobre suradnje s javnošću potreban je plan komunikacije u dva aspekta: učinkovite eksterne komunikacije te kvalitetne interne komunikacije kao preduvjeta zadovoljstva i povećanja produktivnosti vlastitih zaposlenika.

9. Dinamika provedbe Strategije u razdoblju od 2015. – 2018. godine

Iako je kontinuiran rad s dionicima neophodna sastavnica CSGO do zatvaranja CGO (2043.), ova će se Strategija koncentrirati na razdoblje do kraja 2018. godine kad se očekuje otvaranje centra za gospodarenje otpadom. Provedba mnogobrojnih aktivnosti mora biti vrlo intenzivna kako bi do kraja 2018. godine sustav zaživio u što većoj mjeri.

Prema trenutnom stanju izrade projektne dokumentacije za ishođenje dozvola za gradnju i sredstava fondova za financiranje gradnje CGO i PS, u donjoj su tablici prikazani poslovi u nadležnosti RCČO koji se planiraju provesti u idućem razdoblju do njegovog puštanja u rad. Nadalje, prikazane su i aktivnosti koje bi se kroz to vrijeme morale odigravati na lokalnoj razini, a tiču se organizacije odvojenog sakupljanja otpada, nabave opreme i izgradnje infrastrukture. Provedbu svih aktivnosti treba pratiti intenzivna i kontinuirana edukacija i informiranje te uključivanje javnosti prilikom donošenja svake odluke.

10. SWOT analiza

Prvi korak u izradi Strategije odnosa s javnošću u uspostavi cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji je precizno definiranje konteksta u kojem se razvoj ovoga sustava odvija. Cilj je SWOT analize dati sažeti pregled unutarnjih snaga i slabosti, kao i prilika i prijetnji u projektnom okruženju pri čemu se projektom se, u smislu pravila EU, podrazumijeva uspostava cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ, a ne samo izgradnja CGO i PS.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ključne osobe u SDŽ i RCČO razumiju važnost razvoja CSGO za rješavanje akumuliranih problema otpada ▪ Politička volja SDŽ da ozbiljno pristupi pripremi i realizaciji projekta ŽCGO kao svog najvećeg infrastrukturnog projekta ▪ Politička volja SDŽ da pomogne u rješavanju pitanja iz nadležnosti lokalne razine ▪ Ambicija tima RCČO da ispuni zadane rokove i pripremi kvalitetnu projektnu dokumentaciju i osigura sredstva za sufinanciranje izgradnje CGO ▪ Stručna osposobljenost tima RCČO u administrativnom, tehničkom, financijskom i pravnom aspektu za izgradnju CGO ▪ Svijest tima RCČO o potrebi informiranja i educiranja javnosti županije s pristupom ciljnim skupinama o svim pitanjima CSGO ▪ Svijest tima RCČO o nedostacima u administrativnom, financijskom i organizacijskom kapacitetu JLS i KP za uspostavu CSGO ▪ Stručna osposobljenost tima RCČO za pomoć JLS i KP u razvoju CSGO na lokalnoj razini ▪ RCČO kao kompetentan koordinator svih aktivnosti – od lokalne razine, preko projektanata, kontrolnih tijela te Europske komisije ▪ Dobra suradnja sa stručnim kadrom u Ministarstvu i Fondu ▪ Uključenost stručnjaka za komunikaciju okolišnih pitanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kašnjenje u uspostavi CSGO u Splitsko-dalmatinskoj županiji ▪ Strah i sumnje u namjere i odlučnost nadležnih (JLS, SDŽ i RCČO) da su sposobni uvesti CSGO ▪ Nepripremljenost JLS, KP i stanovništva na izgradnju i sudjelovanje u sustavu visokog standarda ▪ Nema provedbe sustavnog informiranja i edukacije građana u SDŽ ▪ Neprimjena načela „onečišćivač plaća“ tj. izostanak stimulativnih mjera naplate prema količini predanog otpada ▪ Odvajanje otpada na mjestu nastanka je na niskoj razini i može negativno utjecati na održivost sustava – visoka cijena usluga ▪ Puno aktera na različitim razinama i s različitim nadležnostima i interesima otežavaju i usporavaju realizaciju projekta ▪ Postojeći okvir odobravanja projekta Fond – Ministarstvo – EU određuje dinamiku pripreme projekta CGO ▪ Ograničena sredstva za komunikacijske aktivnosti
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nagomilani problemi s odlaganjem otpada ▪ Doprinos lokalnoj, regionalnoj i državnoj administraciji u ostvarivanju ciljeva EU ▪ Dostupnost materijala lokalnoj reciklažnoj industriji; nema potrebe za uvozom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neprihvatanje CSGO kao modela okolišno svjesnog življenja uslijed slabog provođenja zakona ▪ Pogrešno poistovjećivanje pojma CGO s današnjim neusklađenim odlagalištima

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mogućnost ostvarivanja prihoda prodajom odvojenog otpada ▪ Stalno jačanje svijesti potrebe strateškog i sustavnog upravljanja pitanjem gospodarenja otpada u RH kroz trajne informativne i edukativne kampanje ▪ Ministarstvo je zauzelo čvrst stav da gospodarenje otpadom treba rješavati prema dinamici preuzetih obveza i trajno dalje razvijati u smjeru najviših standarda zaštite okoliša ▪ Monitoring EU i mogućnost uvođenja penala može stvoriti pritisak i potaknuti spremnost svih da brže rješavaju probleme gospodarenja otpadom na raznim lokacijama ▪ Međusobna podrška i „zdravo nadmetanje“ između CGO u RH – razmjena iskustava, pojava ambicije da se bude primjerom dobre prakse 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neodgovarajuće sudjelovanje/ponašanje stanovništva može rezultirati slabom kvalitetom odvojenog otpada i otkup učiniti problematičnim ▪ Izvjestan rast ukupne cijene za usluge gospodarenja otpadom može proizvesti nezadovoljstvo korisnika usluga te pojavu nepravovremenog i nepotpunog plaćanja usluga ▪ Neuspjeh ukoliko izostane informiranje i edukacija stanovništva ▪ Nejasna razgraničenja struke i politike u pogledu donošenja odluka dovode do izloženosti uspostave CSGO političkim obračunima i nadmetanjima ▪ Trenutno nepostojanje referentne točke dobre prakse u RH jer ni u drugim županijama nisu izgrađeni CGO, a njihovu pripremu i izgradnju također prati cijeli niz otvorenih pitanja i kontroverze ▪ Jačanje aktivizma i umrežavanje pojedinih aktivističkih grupacija s negativnim nabojem prema CSGO na nacionalnoj razini i jačanje otpora bilo kojoj inicijativi sa službene razine ▪ Pojedinci iz stručnih krugova koji osporavaju (diskreditiraju) koncept gospodarenja otpada definiran Strategijom i Planom gospodarenja otpadom RH i zagovaraju tzv. „zero waste“ koncept ▪ Senzacionalistički i površan pristup medija izvještavanju o temi zbog većinom nedovoljne informiranosti i edukacije novinara koji pišu o toj temi ▪ Spremnost političara da zabrinutost i uznemirenost javnosti koriste kao povod za 'tiho usporavanje' projekta i očuvanje vlastite političke pozicije ▪ Spremnost pojedinih političara da koriste projekt poput CGO u dnevno-političke, populističke svrhe bez svijesti o dugoročnoj štetnosti takvog pristupa za zajednicu ▪ Drugi povezani ili nepovezani problemi u vezi s upravljanjem infrastrukturnim i / ili komunalnim pitanjima
---	--

11. Analiza otvorenih pitanja

U SDŽ se manje-više sva pitanja iz područja gospodarenja otpadom mogu smatrati otvorenima, a mogu se grupirati u tri najvažnija područja:

- 1. Transparentnost i otvorenost provedbe procedura donošenja odluka.** Ovo se područje odnosi najviše na prigovore dijela javnosti kako nije u dovoljnoj mjeri bila uključena u donošenje odluka, npr. prilikom odabira lokacije za smještaj CGO te na činjenicu što nije bilo udovoljeno njenim zahtjevima za odustajanje od predložene lokacije. Ovaj je dio javnosti u tom dijelu djelomično pogrešno protumačio svoju ulogu, smatrajući da treba moći sudjelovati u donošenje konačne odluke.
- 2. Odabir novih lokacija za smještaj infrastrukture za gospodarenje otpadom.** Rješavanje ovog pitanja je najzahtjevnije od svih s obzirom se tiče neposrednog utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi. To rađa zabrinutost stanovništva koje ne raspolaže cjelovitim informacijama, zbog čega se aktiviraju pojedinci i/ili organizirane skupine koji u javnom sučeljavanju često koriste isključivo one informacije koje idu u prilog njihovim argumentima protiv izbora lokacije za pojedinu infrastrukturu. Odras je to dominantnog pristupa donošenju odluka „odluči-objavi-obrani“ i nedovoljno kvalitetnog procesa odlučivanja u kojem javnost ima osjećaj da tek formalno sudjeluje, bez ikakve mogućnosti utjecaja na konačni ishod. Pojedine skupine i pojedinci također ne razumiju da sudjelovanje u donošenju odluka definirano Aarhuškom konvencijom nužno ne pretpostavlja da će njihovi zahtjevi biti usvojeni, ukoliko se procijeni da nisu stručno utemeljeni i opravdani. Negativno okruženje za donošenje odluka nastavljaju oblikovati isti pojedinci i/ili skupine koji su se protivili odabiru lokacije za CGO, sada u slučaju svake građevine za gospodarenje otpadom bilo koje vrste (zelenih otoka, reciklažnih dvorišta). Stoga su lokalne vlasti u velikoj dilemi kako odabrati lokaciju bez izazivanja otpora stanovništva i ugrožavanja naklonosti biračkog tijela. Nedostaje stručno i otvoreno informiranje javnosti o tehničkoj izvedbi i mjerama zaštite okoliša koje može pomoći u boljem razumijevanju ovih pitanja, međutim također treba uvažiti činjenicu da postoji dio javnosti koji će uvijek biti protiv neke lokacije, neovisno o raspoloživosti informacija. Komunikaciju je stoga potrebno usmjeriti na one dijelove javnosti čije djelovanje nije ograničeno unaprijed stvorenim stavovima i predrasudama.
- 3. Uspostava cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom.** Nedostatak otvorenog i redovitog komuniciranja s javnošću kako bi se stvorilo povjerenje u institucije zadužene za obavljanje poslova gospodarenja otpadom na način usklađen sa zakonom urodilo je širenjem nerazumijevanja i nezadovoljstva predstavnika dijela javnosti o ostalim strateškim aspektima gospodarenja otpadom zabrinutih lako se još zapravo nije niti započelo s razvojem CSGO, traži se donošenje novog strateškog pristupa koji niti drugdje u svijetu nije zaživio: ideja o „nula otpada“ postoji kao ideal kojemu se teži, a ne kao, s obzirom na trenutno stanje razvoja, ostvariva koncepcija. U SDŽ treba stvoriti preduvjete da bi se uopće započelo s primjenom reda prvenstva - smanjivanjem nastanka otpada, odvajanjem otpada i dr., što predloženi koncept doista čini utopijom. U ovo se područje trebaju ubrojiti i ostale nepoznanice o nadležnostima i ulogama dionika u sustavu, cijeni usluga, tarifnom sustavu naplate prema količini otpada i druge.

Kako stavovi udruga i aktivista nužno ne odražavaju stav svih stanovnika s područja neke županije, da bi se mogao što preciznije definirati plan komunikacijskih aktivnosti za svaku pojedinu ciljnu skupinu, potrebno je provoditi istraživanja o informiranosti stanovništva Splitsko-dalmatinske županije o predmetu. Inicijalni pregled stanja postoji, a na temelju obrađenih novih reprezentativnih uzoraka bit će moguće dobiti detaljan uvid o razini informiranosti i pojavi potencijalnih kriznih pitanja.

11.1. Dionici

Aktivnosti predviđene Strategijom bit će usmjerene prema javnosti i zainteresiranoj javnosti na koje utječe uspostava CSGO te naročito izgradnja infrastrukture za gospodarenje otpadom, ali i na različite skupine/organizacije/institucije. Sljedeća tablica daje pregled različitih skupina, javnosti i zainteresirane javnosti koje imaju utjecaj i na koje utječe izgradnja Centra za gospodarenje otpadom u Lećevici projekta gradnje Regionalnog centra čistog okoliša, njihov interes, stav te ključna pitanja koja postavljaju.

SKUPINA	INTERES	ORIJENTACIJA	KLJUČNA PITANJA
Europska komisija	Uspostavljanje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom organiziranog u skladu s postojećim europskim propisima i standardima do kraja 2018.	Zagovarač	<ul style="list-style-type: none"> • Brzina uspostavljanja cjelovitog sustava • Namjensko i transparentno trošenje sredstava
Vlada Republike Hrvatske	Uspostavljanje integriranog sustava gospodarenja otpadom prema postojećim europskim propisima i standardima do kraja 2018.	Zagovarač	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljanje sustava GO u zadanim rokovima i ispunjavanje obveza preuzetih tijekom pregovora • Projekti centara su projekti od državnog značaja
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Uspostavljanje centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije; održivo gospodarenje otpadom	Zagovarač	<ul style="list-style-type: none"> • Ispunjavanje prihvaćenih obveza • Strogo poštivanje procedure PUO • Učinkovitost mjera poduzetih unutar projekta utemeljenih na hijerarhiji otpada
Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	Uspješna realizacija financiranog projekta	Podupiratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Cjelovita i kvalitetna projektna dokumentacija • Uspješno upravljanje i provođenje projekta

			<ul style="list-style-type: none"> • Učinkovitost mjera poduzetih unutar projekta
Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja	Uspostavljanje sustava gospodarenja otpadom s naglaskom na poboljšanja koja on donosi prostornom uređenju	Podupiratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja centra koji doprinosi prostornom uređenju – sanacija postojećih odlagališta • Poštivanje prostornih planovi i druge relevantne regulative
Druga zainteresirana ministarstva (regionalni razvoj, turizam, gospodarstvo, promet, poljoprivreda)	Uspostavljanje sustava održivog gospodarenja otpadom kao preduvjeta za razvoj drugih gospodarskih djelatnosti	Podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav mora omogućiti kvalitetniji razvoj ključnih djelatnosti predviđenih strateškim dokumentima vlade • Sustav mora podupirati gospodarske djelatnosti uz poštivanje svih standarda zaštite zdravlja i okoliša
Hrvatske vode	Prilagodba projekta	Neutralan do kritičan	<ul style="list-style-type: none"> • Utjecaj na podzemne vode • Tumačenje pravilnika o vodozaštitnim zonama
Splitsko-dalmatinska županija	Uspostavljanje županijskog centra za gospodarenje otpadom	Zagovaratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Rješavanje problema prekapacitiranih i divljih odlagališta u županiji • Trošak uvođenja sustava / utjecaj na cijenu komunalnih usluga
Grad Split	Saniranje odlagališta Karepovac; zatvaranje gradskog odlagališta za otpad iz drugih gradova županije	Zagovaratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Rješavanje problema prekapacitiranog Karepovca • Rješavanje problema odlaganja otpada iz drugih gradova • Pouzdano zbrinjavanje otpada, naročito u vrijeme turističke sezone
Čelnici drugih gradova županije	Uspostavljanje županijskog centra za gospodarenje otpadom rješava problem lokalnih odlagališta	Podupiratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Saniranje lokalnih odlagališta • Pouzdano zbrinjavanje otpada, naročito u vrijeme turističke sezone

Općina Lećevica i mještani	Uspostava županijskog centra za gospodarenje otpadom na području općine Lećevica	Podupiratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Otvaranje radnih mjesta • Povećanje prihoda lokalne zajednice
Susjedne općine i mještani	Sprečavanje gradnje županijskog centra na predviđenoj lokaciji	Protivnici	<ul style="list-style-type: none"> • Strah za zdravlje stanovništva • Mogući utjecaj na poljoprivredu i okoliš
Šibensko-kninska županija i općina Unešić	Sprečavanje gradnje županijskog centra na lokaciji koja graniči sa ŠK županijom bez dogovora	Protivnici	<ul style="list-style-type: none"> • Nemogućnost sudjelovanja u odabiru lokacije • Strah za zdravlje stanovništva i utjecaj na okoliš
Komunalna poduzeća	Rješavanje problema gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji	Podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav prikupljanja i odvajanja otpada • Cijena komunalnih usluga
Oporabilci i drugi partneri	Sudjelovanje i stvaranje dobiti od poslova gospodarenja otpadom	Podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje uređenog sustava • Cijena uporabe
Udruge „Rast“, „Zvona Zagore“ i „Sunce“	Sprečavanje gradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom u Lećevici; protivljenje planiranom sustavu integriranog gospodarenja otpadom	Kritičari, protivnici	<ul style="list-style-type: none"> • Nevoljkost nositelja projekata za komunikaciju s lokalnom zajednicom • Percipirana netransparentnost trošenja namjenskih sredstava • Nekvalitetnost studije • Strah za zdravlje stanovništva i utjecaj na okoliš • Nemogućnost utjecaja na konačnu odluku o lokaciji
Udruge članice mreže „Zero Waste Hrvatska“; Zelena akcija, Eko Kvarner	Protivljenje planiranom sustavu gospodarenja otpadom u cijeloj Hrvatskoj; zagovaranje koncepta „nula otpada“	Kritičari, protivnici	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno detaljno odvajanje otpada na izvoru • Utjecaji na okoliš • Percipirane visoke investicije koje će opteretiti građane • Zalaganje za rješenja slična Krku

Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ	Uspostava CSGO kao predvjet zaštite zdravlja i sigurnosti stanovništva	Podupiratelj	<ul style="list-style-type: none"> • Sanacija neusklađenih odlagališta i uspostava sustava koji će jamčiti minimalan utjecaj na javno zdravlje
Stručnjaci – protivnici	Protivljenje planiranom sustavu gospodarenja otpadom u cijeloj Hrvatskoj; zagovaranje koncepta „nula otpada“	Protivnici (bliski ili članovi mreža i udruga)	<ul style="list-style-type: none"> • Zalaganje za druge koncepte GO • Zalaganje/lobiranje za primjenu drugih tehnologija • Utjecaji na okoliš
Stručnjaci - pobornici	Uspostava centara za gospodarenje otpadom kao temeljnog preduvjeta integriranog gospodarenja otpadom	Podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Primjeri najboljih svjetskih praksi • Kvaliteta studija utjecaja na okoliš i studija izvedljivosti • Prilike za razvoj drugih djelatnosti
Sveučilište u Splitu	Uspostava centra za gospodarenje otpadom SD županije kao temeljnog preduvjeta integriranog gospodarenja otpadom	Neutralni do podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Primjeri najboljih svjetskih praksi • Kvaliteta studija utjecaja na okoliš i studija izvedljivosti
Odgojno-obrazovne institucije	Sustavni odgoj i obrazovanje novih naraštaja o odgovornom gospodarenju otpadom	Neutralni do podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Suradnja s nadležnim institucijama u kreiranju edukacijskih programa
Lokalni, regionalni i nacionalni mediji	Pravovremeno i redovito informiranje o napretku projekta	Neutralni (uz pravodobnu i jasnu komunikaciju) - kritični (ukoliko izostanu relevantne informacije)	<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost menadžmenta centra te ključnih ljudi županije • Pravovremene i točne informacije • Vrijednost informacija za medije
Građani - kućanstva	Promjene koje sustav donosi u odnosu na postojeće stanje; obveze građana u odvojenom prikupljanju otpada na izvoru	Ovisno o lokaciji – neutralni ili kritični	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav primarnog odvajanja i prikupljanja otpada • Sustav naplate i cijena komunalnih usluga
Građani - poslovni subjekti	Promjene koje sustav donosi u odnosu na postojeće stanje; obveze vezane u prikupljanje posebnih vrsta otpada	Ovisno o poslovanju – neutralni ili podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav odvajanja i prikupljanja otpada • Sustav naplate i cijena komunalnih usluga
Industrija	Promjene sustava u odnosu na postojeće	Podupiratelji	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav odvajanja i prikupljanja otpada

	stanje; proizvodi centra koji se mogu koristiti u industrijskoj proizvodnji		<ul style="list-style-type: none"> • Sustav naplate i cijena komunalnih usluga • Korištenje goriva iz otpada kao proizvoda centra
--	---	--	---

12. Temeljni pristup informiranju javnosti

Prilikom oblikovanja temeljnog pristupa komunikaciji treba imati u vidu da veći dio javnosti uopće nema izgrađen stav o pitanjima gospodarenja otpadom, dok negativni stavovi u dijelu javnosti proizlaze iz drugačijeg tumačenja najvažnijih sastavnica cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i njihove važnosti za cjelovito funkcioniranje sustava, straha od nepoznatoga, pogrešnog tumačenja EU i nacionalnih propisa i nepovjerenja (opravdanog ili ne) u institucije. Pravovremena edukacija i informiranje o najnovijim aktivnostima, odnosno uključivanje javnosti u procese donošenja odluka i kontinuirana procjena rizika mjere su koje bi trebale doprinijeti smanjenju pojave kriznih situacija. Ova strategija a temelji se na sljedećem pristupu komunikaciji:

- Odrediti ključne nositelje komunikacije
- Osigurati njihovu dostupnost za javne istupe
- Osigurati proaktivni pristup komunikaciji – svijest da je potrebno ulagati kontinuirane napore u komunikaciju pa čak i kad na prvi pogled izgleda da se nema o čemu komunicirati ili da komunikacija zbog faze razvoja projekta nije u prvom planu
- Otvorena pitanja, koja prate dosadašnju realizaciju CGO treba aktivno i kontinuirano 'zaključivati' povećanom transparentnošću i otklanjanjem nejasnoća
- Sva pitanja koja prate uspostavu CSGO s izgradnjom infrastrukture za gospodarenje otpadom treba sustavno i kontinuirano tretirati u javnosti – transparentno i jasno,
- Uspostaviti fleksibilnost i otvorenost koja omogućuje kontinuirano prilagođavanje u odnosu na pojavu novih situacija i problematiziranje novih pitanja, promjenu inicijalnih planova i poruka, prilagođavanje tona i sadržaja komunikacije u odnosu na svaku pojedinu skupinu u mjeri u kojoj je potrebno,
- Fokusrirati se na praćenje identificiranih rizika i pojavu novih kako bi se pravovremeno pristupilo njihovom sprječavanju i/ili ublažavanju.

13. Projektni i komunikacijski ciljevi i područja aktivnosti

Uspostava CSGO u razdoblju od 2015.-2018. godine sastojat će se od provedbe aktivnosti na županijskoj i lokalnoj razini prikazanih u tablici.

	Pripremna faza		Rad u uspostavljenom cjelovitom i održivom sustavu gospodarenja otpadom		
	2016.	2016.-2018	2019.	2019.-2043.	
RCČO	Izrada kompletne tehničke dokumentacije potrebne za ishođenje dozvola za izgradnju te za osiguranje sredstava za sufinanciranje izgradnje projekta Provedba administrativnih procedura u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliša CGO i PS	Izgradnja CGO na lokaciji u Općini Lećevica i pretovarnih stanica na 6 lokacija	<ul style="list-style-type: none"> • Otvorenje CGO • Obrada zaprimljenog otpada i odlaganje ostatka obrađenog otpada na uređeno odlagalište • Naplata usluga prema količini otpada 	Održivo funkcioniranje CGO	
Komunikacija s javnošću	<ul style="list-style-type: none"> • Prateće informativno-edukativne aktivnosti prema skupinama javnosti • Kontinuiran rad nositelja komunikacije s medijima i stalna dostupnost za komunikaciju s medijima 		<ul style="list-style-type: none"> • Stalna dostupnost svih relevantnih informativnih materijala o svim aspektima sustava • Praćenje stavova javnosti, sustavno raskrinkavanje dezinformacija 		
JLS	Razvoj sustava gospodarenja otpadom na lokalnoj razini: <ul style="list-style-type: none"> • organizacija odvojenog sakupljanja otpada: nabava posuda, vozila • izgradnja infrastrukture: reciklažnih dvorišta, kompostana, zelenih otoka,... • uvođenje sustava naplate prema količini otpada • smanjena količina nerazvrstanog otpada za otpremu u CGO 		<ul style="list-style-type: none"> • Odvojeno sakupljanje otpada • Rad građevina za gospodarenje otpadom • Prodaja odvojeno sakupljenog otpada • Naplata usluga prema količini otpada • Otprema ostatka nerazvrstanog MKO u CGO, oko 50% u odnosu na današnju količinu 		Daljnji razvoj sustava gospodarenja otpadom na lokalnoj razini

U pripremnoj fazi projekta RCCO će se intenzivnije baviti predstavljanjem napredovanja u pripremi potrebne dokumentacije za izgradnju CGO čime će se povećati izgledi za realizaciju projekta CSGO. Nadalje, provodit će se administrativni postupci ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš CGO i PS. U tim će postupcima javnost biti pozvana dostaviti svoje primjedbe pisanim putem u određenom roku i u toj se prilici očekuje snažnije aktivističko djelovanje najrazličitijih skupina, udruga i pojedinaca po pitanju opravdanosti izgradnje CGO.

Treba računati s neugodnim istupima ili prosvjedima pojedinaca i/ili organiziranih skupina pa je potrebno provesti procjenu rizika i utvrđivanje mjera za ublažavanje. S druge strane, to je i razdoblje u kojemu treba započeti s intenzivnom edukacijom javnosti prema listi prioriteta.

Komunikacijski ciljevi u svakoj od navedenih faza oblikuju se u skladu s tijekom razvoja projekta, procjenom rizika i promjenama u okruženju, kao i ishodima aktivnosti u prethodnim fazama pa su temeljni komunikacijski ciljevi i područja aktivnosti u razdoblju 2014.- 2018.:

Područja aktivnosti	Ciljevi	Opis aktivnosti
Informiranje i edukacija javnosti o važnosti cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti razumijevanje stanovnika o tome što podrazumijeva cjelovito gospodarenje otpadom i njihovoj ulozi, poticanje stanovnika na jači osobni angažman u odvojenom sakupljanju otpada (u suradnji s komunalnim poduzećima) • Unaprijediti razinu informiranosti stanovnika o temeljnim načelima gospodarenja otpadom u EU i Hrvatskoj • Upoznati javnosti s tehničkim i tehnološkim karakteristikama CGO i mogućim utjecajem na okoliš u skladu s načelima Aarhuške konvencije • Objasniti utjecaj na visinu cijene usluga • Informirati i educirati nositelje aktivnosti u JLS o zahtjevima i koristima uvođenja odvojenog odlaganja otpada, načinu osiguranja sustava, povezanosti s CGO i odgovornosti prema 	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanje o razini informiranosti stanovnika Splitsko-dalmatinske županije u pojedinim aspektima cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i spremnosti na odvojeno sakupljanje otpada / percepciji prepreka za promjenu navika i ponašanja • Priprema informativnih materijala o pojedinim aspektima cjelovitog sustava gospodarenja otpadom: brošure, leci, plakati, infografike, naljepnice (u suradnji s komunalnim poduzećima, slanje s računima za komunalnu uslugu) • Mediji: uspostavljanje stalne (mjesečne) rubrike u Slobodnoj Dalmaciji; uspostavljanje redovite (mjesečne) emisije posvećene gospodarenju otpadom na nekoj od najslušanijih lokalnih radijskih postaja; emitiranje tematskih radio emisija s pamtljivim džinglom o odvojenom prikupljanju otpada • Prilagodba sadržaja na internetskoj stranici i omogućavanje dvosmjerne komunikacije http://www.rcco.hr/Onama.aspx

	<p>korisnicima u pogledu cijene usluga gospodarenja otpadom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informirati i educirati predstavnike medija • Informirati i educirati odgojne, obrazovne i ostale institucije koje sudjeluju u razvoju svijesti i oblikovanju javnog mnijenja 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematska predavanja o cjelovitom sustavu gospodarenja otpadom u općinama i gradovima Splitsko-dalmatinske županije
<p>Izgradnja prepoznatljivosti Regionalnog centra čistog okoliša d.o.o.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti razinu informiranosti stanovnika o ulozi RCČO u izgradnji ŽCGO, zaduženjima i aktivnostima 	<ul style="list-style-type: none"> • Priprema dokumenta s osnovnim podacima o zaduženjima i aktivnostima • Priprema kataloga projekta s osnovnim informacija – glavnim značajkama projekta i lentom vremena • Redoviti istupi u medijima (intervjui, tematski brifinzi) • Sudjelovanje na stručnim skupovima, simpozijima i konferencijama
<p>Studija izvedivosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti razinu informiranosti o ulozi studije za uspješnu realizaciju projekta izgradnje CGO i osnovnim elementima studije 	<ul style="list-style-type: none"> • Priprema dokumenta s osnovnim podacima o rezultatima Studije izvedivosti (sažetak, prezentacija, infografika) • Organizacija tematskih skupova posvećenih rezultatima Studije izvedivosti (panel, tribina) • Odnosi s medijima (tematski brifinzi, intervjui...)

Na temelju ove Strategije bit će izrađen provedbeni dokument Strategije, Plan komunikacije s javnošću u uspostavi cjelovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom u SDŽ koji će se primjenjivati sukcesivno prateći tijek realizacije projekta i prilagođavajući se njegovim potrebama.

Plan komunikacije detaljnije će urediti razdoblje od 2015.- 2017. godine, a za razdoblje iza toga bit će ugovorene usluge odnosa s javnošću u okviru projekta EU koje će se nadovezati na započete aktivnosti i njihove rezultate.

14. Poruke i argumentacija

U oblikovanju poruka i argumenata mora se uvažiti dosadašnja povijest projekta, razina (ne)informiranosti građana i razvijenost negativne percepcije oblikovane u javnom prostoru. Pritom treba voditi računa da svaki pojedinac raspolaže određenim informacijama i/ili prethodnim uvjerenjima stečenima na temelju iskustava i procjene vjerodostojnosti izvora i kvalitete informacija, što sve utječe na zauzimanje stavova, posebno vezano uz ocjenu u kojoj mjeri ovaj predstavlja rješenje, a u kojoj mjeri prijetnju kvaliteti života i zdravlja, odnosno zašto je on potreban i kome (percepcija o tome rješava li se njegovom implementacijom javni interes ili se zadovoljavaju pojedinačni interesi određenih skupina). Također treba uvažiti činjenicu da pojedine skupine polažu 'pravo na istinu', odnosno da su potpuno nespremljene i neprobojne za uvažavanje i prihvaćanje drugačijih mišljenja i argumenata.

Poruke koje je potrebno komunicirati jasno i dosljedno su:

- Red prvenstva (hijerarhija) gospodarenja otpadom i koncept CSGO utvrđeni su Strategijom gospodarenja otpadom za 25-godišnje razdoblje, a zasnovani su na direktivama Europske unije.
- Najnovija Komunikacija Europske komisije „Prema cirkularnoj ekonomiji: program nula otpada za Europu“ u skladu s ciljevima 7. akcijskog okolišnog programa teži
  - Općem smanjenju proizvodnje otpada po glavi stanovnika
  - **Recikliranju i ponovnom korištenju otpada na 'najvećoj ostvarivoj' razini**
  - Postupnom ukidanju potrebe odlaganja
  - **Spaljivanju ograničenom na materijale koje je nemoguće reciklirati**
- Rok za uspostavu sustava je do kraja 2018. godine, a provedbu moraju osigurati nadležne razine, županija i jedinice lokalne samouprave.
- U slučaju prekoračenja roka Republika Hrvatska će morati plaćati penale, a može se očekivati prelijevanje financijske kazne na jedinice lokalne i regionalne samouprave.
- Infrastruktura za gospodarenje otpadom - centar za gospodarenje otpadom u općini Lećevica i šest pretovarnih stanica, infrastruktura na lokalnoj razini: reciklažna dvorišta, kompostane, zeleni otoci - predviđeni su ključnim važećim strateškim i planskim dokumentima u gospodarenju otpadom te će osigurati održivo gospodarenje otpadom uz maksimalne mjere zaštite i minimalan utjecaj na okoliš i zdravlje stanovnika.
- Centri za gospodarenje otpadom, njih 13 planiranih, su projekti od državnog značaja, a u skladu su s direktivama EU.
- Centri za gospodarenje otpadom su ključnih element cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, a njegova izgradnja preduvjet je zatvaranju i sanaciji svih neusklađenih odlagališta u SDŽ.
- Projekt uspostave centara za gospodarenje otpadom stručno je zasnovan, a provedene stručne studije osiguravaju najviše standarde zaštite okoliša, ekonomsku opravdanost i prihvatljivost za korisnike.

- Predviđene tehnologije mehaničke i biološke obrade otpada u CGO odgovaraju potrebama SDŽ, a u skladu su s direktivama EU i najboljim raspoloživim tehnikama
- Odlaganje obrađenog otpada u CGO obavljat će se na odlagalište uređeno sukladno zakonu što omogućava zaštitu tla, voda i zraka u najvećoj mogućoj mjeri, a po tome se CGO u potpunosti razlikuje od današnjih odlagališta na koja se bez provedenih mjera zaštite odlaže neobrađeni otpad
- Centar za gospodarenje otpadom će zaprimati značajno manju količinu otpada od one koja se danas odlaže na odlagališta primjenom sustava odvojenog sakupljanja otpada, za što su odgovorne isključivo jedinice lokalne samouprave.
- Kapacitet centra za gospodarenje otpadom odgovarat će količini otpada za koju se očekuje da će biti prikupljena nakon provedenog odvojenog sakupljanja otpada u jedinicama lokalne samouprave.
- Odgovornost za okolišno i ekonomski opravdano gospodarenje otpadom snose svi sudionici CSGO. Centar za gospodarenje otpadom ne gradi se radi ostvarivanja profita, ali mora biti isplativ.
- Jedinice lokalne samouprave su nadležne za osiguranje odvojenog sakupljanja otpada i dostupnost usluga svim korisnicima te određuju visinu cijena usluga cijelog sustava.
- Sustav predviđen Studijom izvodivosti imat će prihvatljivu cijenu usluga, a jedinice lokalne samouprave se moraju pobrinuti da ostvare sve uvjete za smanjenje količine otpada.
- Otvaranjem CGO započet će se s obradom otpada i njegovim odlaganjem, a prestat će s radom 15 postojećih odlagališta koja će biti sanirana i zatvorena.
- Odvojeno sakupljanje i recikliranje otpada nisu dovoljni za 'nula otpada', a za provedbu takvog koncepta je potrebna radikalna i usklađena promjena načina proizvodnje u cijelom svjetskom gospodarstvu. 'Nula otpada' traži proizvode bez problematičnih materijala, koji se ne moraju odlagati nakon korištenja, u koje nije ugrađena planirana zastarjelost.

Ove će se poruke naknadno nadopunjavati u skladu s daljnjim aktivnostima na projektu i potrebama projekta. Za svako će se područje aktivnosti sastaviti specifične poruke, ovisno i o rezultatima istraživanja koja će se provoditi u hodu.

15. Krizne situacije i krizno komuniciranje

Sva ključna pitanja i problemi imaju potencijal izazivanja kriznih situacija. Kvalitetno upravljanje bilo kojom kriznom situacijom prije svega traži spremnost ključnih aktera na pravovremenu i osmišljenu komunikaciju, jer interes javnosti je prisutan željeli mi to ili ne, pa čak i kad je negativan. Spremnost na komunikaciju u kriznim situacijama ukazuje na ozbiljnost i transparentnost, njome se gradi vjerodostojnost i povjerenje.

Osnovna pravila kriznog komuniciranja:

- Redovita razmjena i analiza potencijala pojedinih ključnih pitanja i problema (rizika) za izbijanje krizne situacije

- Kontinuirano nadopunjavanje liste ključnih pitanja i problema
- Trenutno i pravovremeno informiranje o potencijalnim kriznim situacijama
- U slučaju izbijanja krizne situacije uspostaviti će se *ad hoc* tim koji će analizirati situaciju i predložiti odgovarajuće aktivnosti za ublažavanje / onemogućavanje širenja krize
- Direktor i župan ključni su govornici, uz odgovarajuću prethodno pripremu
- Nijedan drugi član tima ne smije istupati pred medijima ili javnošću niti preuzeti inicijativu davanja odgovora i komentiranja događaja.
- Nakon krize pripremit će analiza provedenih aktivnosti, s preporukama za poboljšanje

16. Mjerenje i evaluacija

Tijekom pripreme i provedbe projekta kontinuirano će se provoditi evaluacija. Jedno od temeljnih polazišta je nulto stanje koje se treba utvrditi istraživanjem razine znanja i stavova stanovnika Splitsko – dalmatinske županije o cjelovitom sustavu gospodarenja otpadom, obvezama i mogućnostima, nadležnostima i odgovornostima i dr. Prema rezultatima istraživanja i tijeku projekta potrebno je obavljati sljedeće aktivnosti koje će omogućiti eventualne prilagodbe primjene predviđenih aktivnosti i osigurati ispunjavanje ciljeva navedenih u strategiji. To su:

- Stalna analiza mišljenja, pitanja, primjedbi i drugih vrsta povratnih informacija
- Stalna analiza medijskog sadržaja, mjerenje, evaluacija i sažeci medijskih izvještaja vezanih uz projekt.

Strategiju izradile:

Andreja Pavlović, starija savjetnica, partner

Gorana Pavičić Nišević, starija savjetnica

Daria Mateljak, direktorica za Hrvatsku, partner